

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Výzkum, vývoj a vzdělávání

INOVACE MINIMÁLNÍCH STANDARDŮ VZDĚLÁVÁNÍ V SOCIÁLNÍ PRÁCI

PROJEKT IVOV 2021

CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_041/0008052

Vypracovala:

Mgr. Daniela Ochmannová

Mgr. Lenka Divoká, PhD

CARITAS – VOŠs Olomouc

2021

Úvod

Vytvoření znalostního standardu absolventů VOV pro danou odbornou oblast bylo jedním ze základních cílů projektu IVOV. Znalostní standard bylo nutné vytvořit před zahájením dalších aktivit projektu (jako například tvorba výukových materiálů, systému hodnocení, návrhu systému dalšího vzdělávání), neboť jde o výchozí materiál určující úroveň požadovaných znalostí a dovedností v dané oblasti.

Vzhledem k tomu, že v sociální práci již znalostní standard existuje a je ve vzdělávání závazný (*Minimální standardy ve vzdělávání v sociální práci dle ASVSP*, dále jen MS), rozhodli jsme se vycházet z tohoto dokumentu. Zároveň se ale ukázalo, že současné pojetí MS není v některých aspektech pro inovaci projektových aktivit vhodné. Konkrétně šlo zejména o to, že současné pojetí MS pracuje s jednotlivými učebními disciplínami, které vystupují víceméně izolovaně bez vzájemné provázanosti a vyjmenovávají znalosti, dovednosti, postoje ve formě probíraných témat v rámci jednotlivých předmětů, aniž by byly cíleně/vědomě reflektovány v kontextu odborných kompetencí sociálního pracovníka.¹ Rozhodli jsme se tedy využít možností projektu k obohacení stávajícího MS dle ASVSP o perspektivu kompetencí sociálního pracovníka.² Minimální standardy jednotlivých předmětů dle ASVSP doplněné o vybrané kompetence z Rámce odborných kompetencí sociálního pracovníka dle BASW jsou uvedeny v Příloze 1.

Hlavním řešitelem Inovace MS v Sociální práci byl tým pracovníků CARITAS-VOŠs Olomouc ve spolupráci s expertem na problematiku doc. PhDr. Kateřinou Kubalčíkovou, Ph.D. z FSS MU Brno.

Hlavní myšlenka inovace MS – perspektiva kompetencí

Pro inovaci stávajícího MS jsme tedy vycházeli z kompetenčního přístupu ke vzdělávání tzv. „Competency-based education“, ve kterém je vzdělávání vázáno na kompetence (znalosti, dovednosti, postoje) spojené s výkonem dané profese. Chtěli jsme tak překonat fragmentaci vzdělávání zaměřených na splnění požadavků dílčích předmětů a pomoci nastavit vzdělávací systém, který povede k osvojení odborných kompetencí sociálního pracovníka.

Primárním cílem aktivity bylo obohatit současné standardy o perspektivu kompetencí, z nichž bude dále vycházet tvorba e-learningových materiálů, systém hodnocení, metody výuky, další vzdělávání pedagogů, atd. Sekundárně měl tento inovační krok podpořit komplexnější způsob uvažování u učitelů a studentů o tom, co (se) učí a že všechny jejich aktivity vedou k jednomu cíli: k profesionálnímu sociálnímu pracovníkovi, který je vybaven potřebnými kompetencemi a kde jednotlivé předměty nejsou cílem jejich snažení, ale pouze prostředkem k tomu stát se profesionálem. Toto nové pojetí pak s sebou nutně ponese i změny při promyšlení cest a způsobů výuky, hodnocení, témat a dalších aktivit.

Díky přehlednému zpracování kompetencí budou také samotní studenti od začátku svého studia vědět, které kompetence získají po absolvování daného předmětu, přičemž budou vědomě

¹ V současné době se v rámci pracovních skupin ASVSP pracuje na aktualizaci Minimálních standardů ve vzdělávání v sociální práci. Vzhledem k tomu, že nebylo v době, kdy jsme k inovaci chtěli přistoupit jasné, kdy bude aktualizace hotova, rozhodli jsme se pracovat se zněním Minimálních standardů ve vzdělávání v sociální práci z roku 2018.

² Inovace Minimálních standardů ve vzdělávání v sociální práci tak, jak proběhla v rámci projektu IVOV, si rozhodně neklade za cíl vytvořit nově pojaté závazné vzdělávací standardy. Jde spíše o návrh strategie jedné z možných cest, kterou by se inovace standardů mohla ubírat.

reflektovat i to, jak dosažené kompetence v rámci daného předmětu zapadají do jeho celkové profesní výbavy, nakolik se mu podařilo dané kompetence dostáhnout, v čem vidí ještě prostor pro případný rozvoj.

Jako velmi přínosné může být také formát společného setkání všech zástupců předmětů a kolektivní diskuse při hodnocení kompetencí, díky které si zúčastnění pedagogové mohou rozšířit své povědomí o tom, co se učí v jiných disciplínách, na jaká témata je kladený jaký důraz, co je důležité učit z hlediska kontextu sociální práce, nových výzev a požadavků na sociální pracovníky, kde se ve výuce tematicky překrývají, zda se vyučovaná látka nedubluje nebo zda některé téma chybí a mělo by být pokryto. Dále může vzniknout prostor pro společné projekty a propojení v rámci jednotlivých předmětů, mohou se dozvědět, jaké jsou problémy ostatních pedagogů a identifikovat společné palčivé otázky, které mohou být řešeny systémově nebo společnými silami apod.

Postup při inovaci MS

Proces inovace MS perspektivou kompetencí probíhal v pěti krocích. Nejprve šlo o hledání a výběr vhodného existujícího kompetenčního rámce, dále o výběr nejdůležitějších kompetencí z tohoto rámce z pohledu zástupců jednotlivých předmětů, dále o kontextualizaci vybraných kompetencí do vyučovaných disciplín, dále stanovení cílů učení a vhodných výukových nástrojů a metod. Jednotlivé kroky jsou detailněji popsány níže. Výstupy z nich byly zanášeny do tabulky, která přehledně zachycuje celý proces a návaznost jednotlivých kroků.

1) Hledání vhodného kompetenčního rámce

Jako první krok bylo nutné najít vhodný kompetenčního rámec sociálního pracovníka. Kromě českého kompetenčního rámce SP od Zuzany Havrdové (1999) jsme měli k dispozici také britský Rámec odborných kompetencí pro profesionální výkon sociální práce dle BASW³ a americký dokument upravující soustavu odborných kompetencí sociálního pracovníka definovaných CSWE⁴. Další nalezené kompetenční rámce se nejevily jako vhodné pro naše potřeby (zpracovány spíše formou etického kodexu, případně nebyly dostatečně strukturované, ...). Zmiňované tři byly postoupeny diskusi zapojeným školám projektu, přičemž většina hlasovala pro použití Rámce odborných kompetencí pro profesionální výkon sociální práce dle BASW, který poskytoval jasnou strukturu a obsahově naplňoval aktuální trendy v profesi.

Britský Rámec odborných kompetencí pro profesionální výkon sociální práce (dále jen Rámec kompetencí) má sloužit jako nástroj poskytující vodítka pro identifikaci silných stránek sociálního pracovníka a oblastí jeho možného rozvoje.⁵ Tato soustava se skládá z 9 klíčových kompetencí, přičemž každá klíčová kompetence je detailněji rozpracována dílčími kompetencemi, které pomáhají upřesnit danou kompetenci v rovině dovedností, znalostí a postojů. Pro představu uvádíme přehled 9 klíčových kompetencí.

(1) Profesionalita: Sociální pracovník se identifikuje a chová jako profesionál a odborník a neustále usiluje o svůj profesní rozvoj.

(2) Hodnoty a etické principy: Uplatňujte etické principy a hodnoty sociální práce k vedení profesionální praxe.

(3) Diverzita: Sociální pracovník respektuje kulturní rozmanitost (diverzitu) a v praxi uplatňuje anti-diskriminační a anti-opresivní zásady.

(4) Práva, spravedlnost a ekonomický blahobyt: Sociální pracovník prosazuje lidská práva a podporuje sociální spravedlnost a ekonomický blahobyt.

(5) Znalosti: Sociální pracovník uplatňuje znalosti ze sociálních věd, práva a teorie sociální práce.

³ Professional Capability Framework by British Association of Social Workers (2018)

⁴ Social Work Competencies by Council on Social Work Education (2015)

⁵ V době, kdy byl v rámci projektu IVOV Rámec kompetencí dle BASW posuzován, pracoval tento materiál s jednou úrovní kompetencí sociálního pracovníka, a to pro absolventa oboru sociální práce, tzv. newly qualified professional. Mezitím však byla tato úroveň v BASW doplněna o několik dalších úrovní – a to od úrovně kompetencí studenta sociální práce v prvním ročníku Bc.studia až po vysoce kompetentního pracovníka v praxi, tzv. Strategic Social Worker. Více na: Detailed Level Descriptors in All Domains (<https://www.basw.co.uk/system/files/resources/Detailed%20level%20descriptors%20for%20all%20domains%20wi%20digital%20aug8.pdf>) Toto detailnější zpracování může být pro nás jistou inspirací, nicméně pro potřeby inovace MS v rámci projektu byla základní úroveň absolventa sociální práce dostačující.

(6) Kritická reflexe a analýza: Sociální pracovník aplikuje kritickou reflexi a analýzu při svém rozhodování a při zdůvodňování těchto profesionálních rozhodnutí.

(7) Intervence a dovednosti: Sociální pracovník uplatňuje úsudek a profesní autoritu při intervencích s jednotlivci, rodinami a komunitami s cílem podpořit jejich nezávislost, poskytnout podporu a zabraňovat případné újmě, zanedbání a zneužívání.

(8) Kontexty a organizace: Sociální pracovník se zapojuje do měnících se kontextů, které utvářejí praxi, informuje o nich a přizpůsobuje se jim. Efektivně operuje ve svých organizačních rámcích a přispívá k rozvoji služeb a organizací. Efektivně operuje v rámci vícesektorové a mezioborové spolupráce.

(9) Profesionální vedení: Sociální pracovník přejímá odpovědnost za profesní sebevzdělání a rozvoj ostatních prostřednictvím supervize, mentoringu, výzkumu, výuky, vedení a managementu.

Pro ilustraci uvádíme také příklad klíčové kompetence a dílčí kompetence:

(2) Hodnoty a etické principy: Uplatňujte etické principy a hodnoty sociální práce k vedení profesionální praxe

Sociální pracovníci mají povinnost jednat eticky a zapojovat se do etického rozhodování a na partnerské úrovni zahrnovat do těchto rozhodování i ty, kteří využívají jejich služeb. Sociální pracovníci jsou znalí hodnot své profese, jejich etických standardů a související legislativy.

2.1 Sociální pracovník uplatňuje etickou argumentaci ve své profesní praxi, v otázkách práv a nároků. Při etické konfrontaci se zainteresovanými subjekty se vždy pohybuje v rámci zákonných norem a základních lidských práv.

2.2....

Po celou dobu inovace jsme dbali na to, abychom zabránili slepému přebírání koncepcí ze zahraničí a jejich aplikaci na české prostředí. Během všech inovačních kroků jsme snažili reflektovat český kontext situace v profesi sociální práce i národní celospolečenská specifika.

2) Výběr nejdůležitějších kompetencí

Dále byli ke spolupráci vyzváni zástupci disciplín MS, kteří vyučují na různých VOŠ v oboru sociální práce. Každý předmět měl minimálně dva zástupce, abychom se během inovace vyhnuli přílišnému subjektivismu. Inovace proběhla (s výjimkou předmětu Odborná praxe, který podléhá jiné projektové aktivitě), u všech disciplín, které uvádí MS, tedy: Filozofie a etika, Úvod do sociologické teorie, Psychologie v sociální práci, Teorie a metody sociální práce, Supervize, Metody a techniky sociálního výzkumu, Úvod do právní teorie a praxe, Sociální politika, Sociální patologie, Menšinové skupiny, Zdraví a nemoc.

Zástupci disciplín dostali přeložený Rámec kompetencí dle BASW, kde měli za úkol vybrat za svůj předmět ty kompetence sociálního pracovníka, které si myslí, že jsou z hlediska jejich předmětu stěžejní. Vybrané kompetence pak porovnávali se znalostmi a dovednostmi, které jsou uvedeny u stejného předmětu v existujícím MS. V případě, že zjistili, že v jimi vytvořeném seznamu kompetencí nějaká v BASW chybí, byli požádáni, aby takovou kompetenci do vytvořeného seznamu doplnili (Příklad, str. 7: *Propojení Minimálního standardu pro předmět „Sociální politika“ s vybranými kompetencemi z BASW*). Tyto kompetence jsme nazvali pro potřeby dalšího zpracování *oborovými kompetencemi*. V tabulce jsou tyto kompetence uvedeny v prvním sloupci.

3) Kontextualizace oborových kompetencí

Poté, co byly zástupci předmětů vybrány oborové kompetence, bylo třeba jednu po druhé kontextualizovat z pohledu daného předmětu, jinými slovy formulovat, *co by student měl vědět a umět z daného předmětu, aby projevoval danou kompetenci* (sloupec 2). Tato kontextualizace měla zaručit, že si vyučující uvědomí souvislost dané kompetence s tématy vyučovanými v daném předmětu a své studijní materiály, způsob výuky, hodnocení nastaví tak, aby ve výsledku došlo osvojení si kompetencí, ne pouze fragmentárních znalostí a dovedností, která sejevily jako důležité pro samotný předmět více než pro výsledné kompetence sociálního pracovníka.

Z této fáze máme od zástupců disciplín velmi zajímavou zpětnou vazbu, kdy kontextualizování kompetencí do svých disciplín popisovali jako novou, velmi obohacující zkušenost, kdy si jednak poprvé význam provázanosti učiva s cílovými odbornými kompetencemi uvědomili a jednak měli možnost diskutovat své pohledy na výuku a problematiku kompetencí se svým kolegou v tandemu, což se ukázalo jako velmi cenná peer-zkušenost.

4) Cíle učení

Dalším krokem v celé inovaci MS bylo formulovat konkrétní cíle učení pro kontextualizovanou kompetenci (sloupec 3). Tzn. zeptat se a odpovědět na otázku: „*Co se musí student v mém předmětu naučit, aby ovládal danou kompetenci?*“ Cíle učení se pak staly výukovými metami v jednotlivých e-learningových oporách, které pomáhají udržovat správný směr při tvorbě jejich obsahů a jsou také možné reálně ověřit.

V této fázi se v rámci zpětné vazby od zástupců disciplín ukazovalo, že je pro ně poměrně náročné umět správně formulovat cíle učení. Může jít o zajímavý podnět pro tvůrce dalšího vzdělávání pro pedagogy, kde by mohlo jít o významné a učiteli vítané téma.

5) Vhodné metody výuky

Poslední navazující krok bylo doplnění vhodných *výukových nástrojů, metod a technik*, které mají k těmto cílům učení vést a které poslouží jako databanka různých metod a nástrojů výuky při tvorbě e-learningových opor. Zástupci předmětů byli vybaveni odbornou literaturou a materiály, které jim umožnily získat možnou inspiraci. Výukovým nástrojům patří poslední sloupec tabulky Inovace MS.

Tabulka: Inovace MS

1) Oborové kompetence	2) Kontextualizované oborové kompetence v daném předmětu	3) Cíle učení	4) Výukové nástroje, metody, techniky
<p>Vybrané nejdůležitější kompetence z Rámce kompetencí BASW zástupci disciplíny</p> <p><i>Otázka: „Které kompetence z uvedených považujete z hlediska Vašeho předmětu za nejdůležitější?“</i></p>	<p>Kompetence vztažené na kontext daného předmětu</p> <p><i>Otázka: „Co by student měl vědět a umět z daného předmětu, aby projevoval danou kompetenci?“</i></p>	<p>Konkretizace ověřitelných cílových znalostí, dovedností, postojů</p> <p><i>Otázka: „Co se musí student v mém předmětu naučit, aby ovládal danou kompetenci?“</i></p>	<p>Stanovení vhodných nástrojů, metod, technik, které vedou k cílům učení</p> <p><i>Otázka: „Které výukové nástroje, metody, techniky jsou vhodné pro dosažení stanovených cílů učení?“</i></p>
Příklad Metody sociálně-vědního výzkumu			
Sociální pracovník je schopen plnit požadavky profesní regulační autority	Ví, jakou má výzkum roli v oboru a že tvoří nedílnou součást požadavků kladených na výkon profese sociálního pracovníka (stanovených regulační autoritou)	Rozumí a dokáže vysvětlit, jak sociální výzkum rozvíjí obor sociální práce	Práce ve skupině - analýza odborných článků, diskuse nad zdroji, ověřování jejich platnosti
Příklad Sociální politika			
Sociální pracovník prosazuje svou profesi v rostoucím počtu společenských změn a kontextů	Rozumí vzájemnému vlivu sociální politiky a kontextu, ve kterém působí a v daném prostředí prosazuje vhodné nástroje k dosažení cílů sociální práce	<ul style="list-style-type: none"> - je schopen analyzovat kontext, ve kterém působí aktéři SP - zná trendy vývoje a změn ve společnosti - zná faktory, které mohou ovlivňovat stav společnosti v dané době a daném prostředí - zná trendy vývoje a změn v profesi - dovede vysvětlit vzájemný vztah sociální politiky a prostředí (kontextu) 	<ul style="list-style-type: none"> - analýza dat a trendů - případové studie - poučení (lessons learned) z minulosti - diskuse - pozorování - analýza sekundárních zdrojů - simulace

Tato tabulka byla vytvořena pro všechny předměty a umístěna na společně sdíleném disku, kde měli zástupci disciplín přístup, což jim umožňovalo aktualizovat své výstupy a vzájemně se také napříč předměty inspirovat. Tato tabulka byla po dokončení inovačních prací předána dvěma nezávislým recenzentům.

Příklad: Propojení Minimálního standardu pro předmět „Sociální politika“ s vybranými kompetencemi z BASW

Pojetí

Sociální práce jako praktická aktivita je realizována v konkrétních historických, sociálních, kulturních, materiálních a politických (ideologických) podmínkách té které země a pod stejnými vlivy se rozvíjí i sociální politika. Ta vymezuje akční pole sociální práce a podmínky, za kterých může (případně i musí) ve společnosti operovat. Tomu odpovídá skutečnost, že studijní předmět Sociální politika je jedním z pilířů studia oboru Sociální práce. Její prezentace studujícím nemá být pouhou sbírkou pouček nebo jednoduchých doporučení.

Cíl výuky

Cílem disciplíny je, aby si studující uvědomili šíři sociální reality, která je sociální politikou ovlivňovaná, a funkce, které sociální politika má. Aby poznali sociální politiku jako vědu i jako obor praktické činnosti a uvědomili si, jak sociální politika ovlivňuje sociální pracovníky v jejich práci a klienty sociální práce v jejich každodenním životě.

Absolvent/ka nabude v disciplíně dále uvedeného minimálního penza znalostí a dovedností, které umožňuje profesionálně řešit dilemata a situace vyplývající z účasti sociálního pracovníka a jeho klientů v systému sociální politiky.

Cílové kompetence

Znalosti (studující zná a rozumí následujícím okruhům vědomostí):

- různá vymezení pojmu sociální politika a jejich dopad na pojetí sociální politiky v konkrétních sociokulturních podmínkách;
- základní pojmy spojované s teorií a praxí sociální politiky;
- vztah sociální politiky k jiným vědním oborům;
- funkce sociální politiky;
- principy tvorby sociální politiky, cíle sociální politiky;
- aktéři sociální politiky;
- nástroje sociální politiky;
- typy sociální politiky a související ideologie, které jsou jejich podkladem;
- procesy formování sociální politiky na jednotlivých úrovních řízení;
- efekty sociální politiky;
- vymezení, vývoj a typy sociálního státu, aktuální problémy sociálního státu – příčiny, důsledky a alternativy řešení;
- historie sociální politiky, vývoj a tradice sociální politiky na území České republiky;
- sociální politika Evropské unie;
- základní subpolitiky současné sociální politiky s důrazem na jejich realizaci v ČR, kterými jsou zejména politika sociálního zabezpečení, politika zaměstnanosti, zdravotní politika, vzdělávací politika, politika bydlení, rodinná politika.

Dovednosti (studující dokáže, je schopen, umí):

- objasnit základní pojmy a souvislosti sociální politiky;
- vyhledávat poznatky vztahující se k teorii sociální politiky publikované v různých zdrojích, se získanými informacemi kriticky a tvořivě pracovat;
- kriticky promýšlet základní témata sociální politiky, analyzovat je;
- aplikovat získané znalosti v praxi sociální práce;
- aktivně přispívat k procesům tvorby sociální politiky (zejména v lokálním měřítku);
- pracovat se základními legislativními normami jednotlivých subpolitik české sociální politiky a aplikovat je v praxi sociální práce.

Kompetence vyplývající z reflexe Minimálního standardu skrze Kompetenční rámec dle BASW

1. Profesionalita: Sociální pracovník se identifikuje a chová jako profesionál a odborník a neustále usiluje o svůj profesní rozvoj

1.2 Prosazuje svou profesi v rostoucím počtu společenských změn a kontextů

1.11 Upozorňuje na problémy s nekvalitní praxí a řeší je, a to jak na úrovni organizace, tak i celkově nezávisle dle potřeby.

2. Hodnoty a etické principy: Uplatňujete etické principy a hodnoty sociální práce k vedení profesionální praxe

2.1 Uplatňuje etickou argumentaci ve své profesní praxi, v otázkách práv a nároků. Při etické konfrontaci se zainteresovanými subjekty se vždy pohybuje v rámci zákonných norem a základních lidských práv.

2.5 Zajistí, aby byla praxe řádně podložena politikou, postupy a pravidly chování (kodexem), které prosazují/respektují práva jednotlivců na určení vlastních řešení a podporují potřebné dovednosti vedoucí k těmto řešením. Rozpozná, jak a kdy může být sebeurčení omežováno (např. zákonem)

3. Diverzita: Sociální pracovník respektuje kulturní rozmanitost diverzitu a v praxi uplatňuje anti-diskriminační a anti-opresivní zásady

3.1 Respektuje složitost identity a rozmanitost zkušeností, tento postoj uplatňuje v praxi

4. Práva, spravedlnost a ekonomický blahobyt: Sociální pracovník prosazuje lidská práva a podporuje sociální spravedlnost a ekonomický blahobyt

4.1 Každodenně do své praxe zapojuje principy a nároky na sociální spravedlnost, sociální inkluzi a rovnost. S náležitou podporou zvažuje, kdy a jakým způsobem je zapotřebí vznášet námítky

4.5 Umožňuje lidem zvažovat a realizovat různá řešení, které mohou posílit jejich ekonomickou situaci (přístup ke vzdělání, práci, bydlení, zdravotním službám a sociálním dávkám), při této činnosti je také náležitě podporuje

4.6 V případě potřeby nastavuje nebo přímo umožňuje přístup k efektivnímu a nezávislému obhajování práv (advocacy)

5. Znalosti: Sociální pracovník: Uplatňuje znalosti ze sociálních věd, práva a teorie sociální práce

5.4 Uvědomuje si krátkodobý a dlouhodobý dopad psychologických, socio-ekonomických, environmentálních a fyziologických faktorů na životy lidí, přičemž bere v potaz věk a úroveň rozvoje daného jedince, a co tyto skutečnosti konkrétně znamenají pro praxi

5.7 Rozumí různým formám újmy, jejich dopadu na jednotlivce a důsledkům pro praxi; vychází přitom z konceptů moci silných stránek, odolnosti/zvládání (resilience), zranitelnosti, rizika a odporu resistance, zmíněné poznatky aplikuje v praxi

5.9 Kriticky nahlíží politiku sociálního zabezpečení, její vývoj, realizaci a dopad na jednotlivce, sociální práci, ostatní profese a mezisektorovou (meziagenturní) práci.

6. Kritická reflexe a analýza – Sociální pracovník aplikuje kritickou reflexi a analýzu při svém rozhodování a při zdůvodňování těchto profesionálních rozhodnutí

6.2 Vychází z široké škály doložených zdrojů, z nichž získává informace pro své rozhodování.

7. Intervence a dovednosti: Sociální pracovník uplatňuje úsudek a profesní autoritu při intervencích s jednotlivci, rodinami a komunitami s cílem podpořit jejich nezávislost, poskytnout podporu a zabraňovat případné újmě, zanedbání a zneužívání

7.2 Je schopen vysvětlit své argumenty, úsudky a rozhodnutí.

8. Kontexty a organizace: Sociální pracovník se zapojuje do měnících se kontextů, které utvářejí praxi, informuje o nich a přizpůsobuje se jim. Efektivně operuje ve svých organizačních rámcích a přispívá k rozvoji služeb a organizací. Efektivně operuje v rámci vícesektorového a mezioborového partnerství a prostředí

8.1 Drží krok s měnícími se kontexty na místní i celostátní úrovni. V praxi tyto změny náležitě zohledňuje

8.2 Projevuje schopnost pracovat v rámci vlastní organizace, identifikuje se s ní a pracuje na vztahu mezi organizací, praxí a širšími proměnlivými souvislostmi

8.4 Neustále zkoumá a zjišťuje, jakým způsobem může organizační praxe podpořit dobrou praxi sociální práce.

9. Profesionální vedení: Sociální pracovník přejímá odpovědnost za profesionální učení a rozvoj ostatních prostřednictvím supervize, mentoringu, posudků, výzkumu, výuky, vedení a managementu

9.1 Přispívá a podporuje rozvoj praxe, iniciativně prověřuje nové přístupy

9.2 Přispívá k učení druhých